

# Τα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας, η βιβλιοθήκη του Ναγκ Χαμάντι και το ευαγγέλιο του Ιούδα - Βόμβες στα θεμέλια του Χριστιανισμού

## Τα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας

Τα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας, τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως η σπουδαιότερη αρχαιολογική ανακάλυψη του προηγούμενου αιώνα, είναι ένα σύνολο περίπου 900 ιουδαϊκών κειμένων, γραμμένα σε περγαμηνές και παπύρους, στην εβραϊκή, αραμαϊκή και ελληνική γλώσσα, που βρέθηκαν το 1947 κρυμμένα σε έντεκα σπήλαια της ευρύτερης περιοχής του Κιρμπέτ Κουμράν κοντά στη Νεκρά Θάλασσα. Η ονομασία αυτή δεν ανταποκρίνεται πλήρως στην πραγματικότητα, αφού χειρόγραφα δεν ανακαλύφθηκαν μόνο στο Κουμράν, ούτε αποκλειστικά σε παράκτιες περιοχές της Νεκράς Θάλασσας, αλλά και σε άλλες, που καλύπτουν ολόκληρη σχεδόν την έκταση της ερήμου της Ιουδαίας ή ερήμου του Ιούδα, όπως είναι γνωστή από την Παλαιά Διαθήκη.



Η επικρατούσα θεωρία θέλει τα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας να έχουν συντεθεί από τους Εσσαίους, μια εβραϊκή θρησκευτική ομάδα που έζησε κοινοβιακά σε εγκατάσταση κοντά στις σπηλιές του Κουμράν λίγο πριν ή γύρω στην εποχή του Χριστού. Η θεωρία ανήκει στον αρχαιολόγο και ιερέα Ρολάν Ντεβό, ο οποίος ηγήθηκε διεθνούς ομάδας μελετητών στα 1953 και εντόπισε αντιστοιχίες μεταξύ αρχιτεκτονικών λεπτομερειών της κοινοβιακής εγκατάστασης του Κουμράν και οδηγιών που αναφέρονταν στα χειρόγραφα για διάφορες τελετουργίες. Έτσι, οι εκτενείς δεξαμενές του κοινοβίου θα χρησίμευαν στα τελετουργικά λουτρά που περιγράφονταν στα κείμενα των χειρογράφων.

Τα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας μιλούν για έναν δίκαιο δάσκαλο και διακεκριμένο μεσσία, για καθαρισμό μέσω του νερού και για μια μάχη του φωτός

ενάντια στο σκοτάδι. Αλλά όποιος μελετήσει τους παπύρους με σκοπό την αναζήτηση αποδείξεων, για παράδειγμα, ότι ο Ιησούς από την Ναζαρέτ ήταν ο μεσσίας που ανέφεραν οι προφήτες, ή ότι Ιωάννης ο Βαπτιστής έζησε ανάμεσα στους συντάκτες των χειρόγραφων, θα απογοητευθεί... Ορισμένες ιδέες που υπάρχουν στους παπύρους εμφανίζονται επίσης στην Καινή Διαθήκη, κάτι που σημαίνει ότι ο ισχυρισμός πως η εμφάνιση του Χριστιανισμού ήταν «θεία αποκάλυψη», δημιουργημένη ολόκληρη θαυματουργικά από τα χέρια του Θεού, είναι σαφώς λανθασμένος ...

Οι περισσότεροι επιστήμονες συμφωνούν πως οι πάπυροι προηγούνται χρονικώς αυτής της εποχής και κανένας τους δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε γνώση του Ιησού Χριστού ή του Χριστιανισμού... Ο Χριστιανισμός, κατά ένα μεγάλο μέρος, στερείται πρωτοτυπίας και δεν αντιπροσωπεύει κάποια νέα «θεική αποκάλυψη». Αξίζει να σημειωθεί, πως οι Εσσαίοι αποσιωπούνται εντελώς στα κείμενα, τόσο της Παλαιάς, όσο και της Καινής Διαθήκης.

Για να καταλάβουμε πώς οι πάπυροι επηρέασαν τους πρώτους χριστιανούς, αρκεί να διαβάσουμε την Καινή Διαθήκη. Παραδείγματος χάριν, ο μεγάλος πάπυρος του Ησαΐα, ένα αντίγραφο του οποίου βρίσκεται στην έκθεση των χειρόγραφων της Νεκράς Θάλασσας στο μουσείο του Μιλγουόκι. Γράφτηκε περίπου το 125 π.Χ. και ήταν ο μόνος πάπυρος που βρέθηκε ουσιαστικά άθικτος στις σπηλιές του Κουμράν. Το μεσσιανικό μήνυμά του αναφέρεται στα Ευαγγέλια του Ματθαίου, του Μάρκου, του Ιωάννη και του Λουκά, το αρχαιότερο από τα οποία γράφτηκε γύρω στο 65 μ.Χ. Οι πάπυροι που καλούνται «Υιός Θεού», περιέχουν ένα κείμενο ίδιο με την ιστορία του Ευαγγελισμού στο ευαγγέλιο του Λουκά, ενώ οι πάπυροι με την «Ευλογία των Σοφών», αντηχούν τις μακαριότητες του Ματθαίου στην «Επί του όρους ομιλία».

Είναι εύκολο να καταλάβουμε γιατί η Καθολική Εκκλησία χλώμιασε με την ανακάλυψη αυτών των παπύρων, δεδομένου ότι ήταν και είναι πιθανόν αυτά τα κείμενα να διαβρώσουν τις ίδιες τις βάσεις του Χριστιανισμού. Φαίνεται ότι αυτές οι ειδήσεις όταν γίνονται γνωστές αργά έχουν ελάχιστη επιρροή στο πρόγραμμα αποχάυνωσης του εγκεφάλου που συνοδεύει τη χριστιανική πίστη.

Το τελικό συμπέρασμα είναι ότι η ύπαρξη της Παλαιάς Διαθήκης και άλλων κειμένων βιβλικής λογοτεχνίας όπως τα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας αποδεικνύουν πώς ο Χριστιανισμός είναι μια εργασία αντιγραφής-επικόλλησης. Αυτά τα κείμενα περιέλαβαν προφανώς κάποιους από τους αρχικούς παπύρους της

Νεκράς Θάλασσας, που χρησίμευαν όχι ως «προφητείες», «προεικονίσεις», ή «προαναγγελίες», αλλά ως σχεδιαγράμματα των ήδη υπάρχοντων, παλαιότερων αντιλήψεων που ενώθηκαν και μεταφέρθηκαν στην Καινή Διαθήκη...

## **Η βιβλιοθήκη του Ναγκ Χαμάντι**

Τον Δεκέμβριο του 1945 ένα σύνολο πενήντα δύο θρησκευτικών και ημιφιλοσοφικών κειμένων, κρυμμένων και θαμμένων μέσα σε ένα αγγείο για 1600 χρόνια, ήρθε τυχαία στο φως. Όχι πολύ μακριά από το χωριό Ναγκ Χαμάντι (Nag Hammadi), το αρχαίο Χηνοβόσκιον, στην Άνω Αίγυπτο χωρικοί ανακάλυψαν μια συλλογή βιβλίων γραμμένων στην κοπτική, τη γλώσσα των χριστιανών της Αιγύπτου. Η ανακάλυψη αυτή δημιούργησε μια πραγματική κοσμογονία στη μελέτη των συνθηκών δημιουργίας του πρώιμου Χριστιανισμού και ιδιαίτερα εκείνου του θρησκευτικού φαινομένου που καλούμε με το όνομα Γνωστικισμός.

Το σύνολο των χειρογράφων έχει έκταση 1.200 σελίδων και φυλάσσεται στο Κοπτικό Μουσείο του Καΐρου. Ανάμεσα στα έργα που περιλαμβάνει η συλλογή, το σημαντικότερο όλων, αλλά και αυτό που προκάλεσε τις περισσότερες συζητήσεις και διαφωνίες, είναι αναμφισβήτητα το «Κατά Θωμά» ευαγγέλιο, τα απόκρυφα λόγια του Ιησού που υποτίθεται ότι κατέγραψε ο απόστολος Θωμάς.

Στο ευαγγέλιο αυτό, βλέπουμε έναν εκδικητικό Ιησού, ο οποίος παιδί ακόμα, εκμεταλλευόμενος τις «θεικές» του δυνάμεις, σκορπίζει τον θάνατο στο διάβα του ακόμη και για ασήμαντη αφορμή. Ο Ιησούς του Θωμά, διαφέρει αρκετά απ' αυτόν των Ευαγγελίων της Καινής Διαθήκης, ενώ κάποιες από τις -υποτιθέμενες- ρήσεις του, επιφέρουν έναν επιπλέον πονοκέφαλο για την Εκκλησία (π.χ. «*Εάν νηστεύετε, θα φέρετε αμαρτίες πάνω σας, εάν προσεύχεστε, θα καταραστείτε και εάν δώσετε ελεημοσύνη, θα καταστρέψετε το πνεύμα σας...*»). Αξίζει να σημειωθεί, πως στο ευαγγέλιο τού Θωμά, τα «θαύματα» τού Ιησού που περιγράφονται στα «κανονικά» Ευαγγέλια, απουσιάζουν...

Προχωρώντας ένα βήμα πιο πέρα, το χριστεπώνυμο πλήρωμα, είναι βέβαιο πως θα σκανδαλιστεί με το «Ευαγγέλιο της Μαρίας» και το «Ευαγγέλιο του Φιλίππου», καθώς σ' αυτά αφήνονται υπόνοιες, πως Ιησούς και Μαρία Μαγδαληνή, είχαν κάτι παραπάνω από μια σχέση δασκάλου και μαθήτριας.

Φυσικά, η εκδοχή που αναφέρεται στα κείμενα αυτά, σύμφωνα με την οποία ο

Ιησούς δεν πέθανε στον σταυρό (ακρογωνιαίος λίθος της χριστιανικής θρησκείας, μαζί βεβαίως με την «ανάσταση», πάνω στα οποία επικεντρώνονται τα «κανονικά» Ευαγγέλια), είναι επόμενο ότι επιφέρει επιπλέον τριγμούς στο χριστιανικό οικοδόμημα.

Η Εκκλησία έχει απορρίψει αυτά τ' «απόκρυφα» κείμενα, ως «αποκυήματα φαντασίας», λες και η φαντασία και τα μυθολογήματα δεν είναι τα βασικά συστατικά και των «κανονικών» κειμένων...

### **Το ευαγγέλιο του Ιούδα**

Στα Ευαγγέλια της Καινής Διαθήκης και στα περισσότερα κείμενα της χριστιανικής παράδοσης ο Ιούδας εικονογραφείται ως η προσωποποίηση του προδότη, του προδότη του Ιησού, που παραδίδει τον κύριό του στις ρωμαϊκές αρχές. Στο ευαγγέλιο του Λουκά αναφέρεται ότι ο Σατανάς μπαίνει στην ψυχή του Ιούδα και τον οδηγεί στην αξιοκαταφρόνητη πράξη του, ενώ στο ευαγγέλιο του Ιωάννη ο Ιησούς απευθύνεται στους δώδεκα μαθητές του λέγοντας ότι ένας ανάμεσα τους, ο Ιούδας, είναι ένας διάβολος. Το τέλος του Ιούδα, όπως περιγράφεται στην Καινή Διαθήκη, είναι τόσο ατιμωτικό όσο και τα έργα του. Λαμβάνει από τις αρχές χρήματα ως αντίτιμο για να προδώσει τον Ιησού και στη συνέχεια ή απαγχονίζεται (κατά τον Ματθαίο) ή σκίζει την κοιλιά του και βρίσκει φρικτό τέλος (κατά τις Πράξεις των Αποστόλων). Στη χριστιανική τέχνη ο Ιούδας κάνει αυτό που του χάρισε την επονείδιστη θέση του στην ιστορία: Προδίδει τον Ιησού με ένα φιλί· το φιλί του Ιούδα (τώρα, τι είδους προδοσία μπορεί να θεωρηθεί, για κάποιον που δεν κρυβόταν και γνώριζαν όλοι, είναι άλλου παπά ευαγγέλιο...).

Το ευαγγέλιο όμως του Ιούδα, το οποίο ανακαλύφθηκε τη δεκαετία του 1970 κοντά στην πόλη Ελ Μίνια της Αιγύπτου και ταξίδεψε από την Αίγυπτο στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ, μας δίνει μια διαφορετική εκδοχή αυτής της «προδοσίας». Ο συγγραφέας του ευαγγελίου του Ιούδα παραμένει άγνωστος. Το πρωτότυπο ελληνικό κείμενο του ευαγγελίου, στο οποίο βασίστηκε αυτή η μετάφραση στα κοπτικά, θεωρείται ότι γράφτηκε ανάμεσα στην εποχή που διαμορφώθηκαν τα τέσσερα επίσημα Ευαγγέλια και το 180 μ.Χ. από μια ομάδα χριστιανών γνωστικών. Οι μελετητές γνώριζαν την ύπαρξη του ευαγγελίου του Ιούδα από αναφορές σε άλλα αρχαία κείμενα. Η παλαιότερη γνωστή αναφορά στο ευαγγέλιο του Ιούδα

υπάρχει σε κείμενο του Ειρηναίου, επίσκοπου Λουγδούνου (Λιόν), το 180 μ.Χ.

Ο Ιούδας ο Ισκαριώτης του ευαγγελίου του Ιούδα είναι μεν ο προδότης του Ιησού, είναι όμως ταυτόχρονα και ο ήρωας του ευαγγελίου. Λέει στον Ιησού: *«Γνωρίζω ποιος είσαι και από πού έρχεσαι. Κατάγεσαι από τον αθάνατο κόσμο του Μπάρμπελο. Και είμαι ανάξιος να προφέρω το όνομα του ενός που σε έχει στείλει»*. Αντίθετα από τους υπόλοιπους μαθητές, οι οποίοι δεν μπορούν να καταλάβουν σε βάθος τον Ιησού και δεν αντέχουν να σταθούν ενώπιον του, ο Ιούδας κατανοεί πλήρως ποιος είναι ο Ιησούς, στέκεται μπροστά του και μαθαίνει από αυτόν. Ο δε Ιησούς, του δείχνει σαφώς την εύνοιά του: *«Πήγαινε μακριά από τους άλλους και θα σου πω τα μυστήρια του βασιλείου. Είναι δυνατόν για σένα να το πλησιάσεις, αλλά θα πικραθείς πολύ...»*.

Στο ευαγγέλιο του Ιούδα, ο Ιούδας πράγματι προδίδει τον Ιησού, το κάνει όμως συνειδητά και μετά από παράκληση του ίδιου του Ιησού. Λέει ο Ιησούς στον Ιούδα: *«Αλλά εσύ θα τους υπερβείς όλους αυτούς. Γιατί εσύ θα θυσιάσεις τον άνθρωπο που με ενδύει»*. Σύμφωνα με το ευαγγέλιο του Ιούδα, ο Ιησούς είναι λυτρωτής όχι μόνο επειδή έχει ενδυθεί θνητή σάρκα, αλλά και γιατί μπορεί να αποκαλύψει την ψυχή ή το πνευματικό πρόσωπο που βρίσκεται μέσα σε αυτή, και ο πραγματικός οίκος του Ιησού δεν είναι ο ατελής κάτω κόσμος, αλλά ο θείος κόσμος του φωτός και της ζωής. Για τον Ιησού, στο ευαγγέλιο του Ιούδα, ο θάνατος δεν είναι ένα τραγικό γεγονός ούτε ένα αναγκαίο κακό για να επέλθει η άφεση των αμαρτιών. Αντίθετα από τα Ευαγγέλια της Καινής Διαθήκης, στο ευαγγέλιο του Ιούδα ο Ιησούς γελάει πολύ συχνά. Γελάει με τις αδυναμίες των μαθητών του και με τα παράλογα της ζωής του ανθρώπου.

Σε αντίθεση, επίσης, με τα Ευαγγέλια της Καινής Διαθήκης, στο ευαγγέλιο του Ιούδα, ο Ιούδας ο Ισκαριώτης παρουσιάζεται ως μία απόλυτα θετική μορφή, πρότυπο για όλους όσοι επιθυμούν να γίνουν μαθητές του Ιησού. Στο συγκεκριμένο ευαγγέλιο ο Ιούδας καταρρίπτει τις αντισημιτικές αντιλήψεις. Δεν κάνει τίποτα που να μην του το έχει ζητήσει ο ίδιος ο Ιησούς, υπακούει στον Ιησού και μένει πιστός σε αυτόν. Στο ευαγγέλιο του Ιούδα, ο Ιούδας ο Ισκαριώτης αποδεικνύεται ο πιο αγαπημένος μαθητής και φίλος του Ιησού...

## Πηγές



[epanellinismos.com](http://epanellinismos.com) | [arxaiologia.gr](http://arxaiologia.gr) | [el.wikipedia.org](http://el.wikipedia.org) | [livepedia.gr](http://livepedia.gr) | [artofwise.gr](http://artofwise.gr) | [nationalgeographic.gr](http://nationalgeographic.gr) | «Το ευαγγέλιο του Ιούδα» (Ρόντολφ Κασέρ, Μάρβιν Μάγιερ, Γκρέγκορ Βουρστ)